

UR PRESS- DEBATTEN

Rekordlåg nativitet

Enligt nu tillgängliga uppgifter för 1958 visar sig vårt lands födelsetal vara det lägsta i Europa eller 14,2 promille. *Stockholms-Tidningen* anmäler förhållandet i en ledande artikel under rubriken "Född i år":

Närmast i Europa kommer Luxemburg med hela 15,5. Länder som exempelvis Island eller Kanada har en dubbelt så hög siffra och Mexiko har tre gånger högre nativitet än Sverige.

Våra nuvarande siffror som med några tiondelar understiger närmast föregående år är de lägsta vi haft i Sverige med undantag för åren 1933—1936 — de år som föranledde det myrdalska propagandapådraget och gav upphov till flera av de samhälleliga stödåtgärder åt barnfamiljer som numera endast högern vill ifrågasätta.

De beklagligt låga siffrorna utgör självfallet en följd av gamla försummelser på nativitetsens område. Fädernas försummelser går sålunda igen och ger utslag i barnbarnens antal. I själva verket är nativiteten nu så låg att vi just litet mer än nått och jämnt undgår att dö ut som folk.

I en överbefolkad värld bör man inte klaga på låga nativitetssiffror. De verkligt beklagansvärda länderna är de länder som har höga nativitetssiffror. Höga nativitetssiffror är med naturnödvändighet alltid för höga på en

planet som redan (eller åtminstone snart) är överbefolkad.

Men sett ur vår nationella kråkvinkel är svängningar mellan höga och låga nativitetssiffror under alla omständigheter att beklaga. Det är dessa svängningar som orsakar att vi först får för små och för få skolor, därefter universitet, därefter bostäder, därefter sjukhus och vårdhem.

Det finns därför all anledning för alla som avser att sätta barn till världen att göra det under dessa år — och vänta med inköp av bil och TV.

De barnen behöver förmodligen inte köa för att få komma till världen på ett BB och inte heller för att i sinom tid få den utbildning han, eller hon, vill ha.

Lovar man för mycket om man lovar detsamma också beträffande bostäder i storstäderna?

Aftonbladet som även intresserat sig för frågan hänvisar till de fåtaliga barnkullarna under 30-talet, som nu kommit upp i produktiv ålder.

Så alldeles oväntad är nedgången visserligen inte. Att kurvan för födelsetalet stupade neråt häromåret är en verkan av vad som hände i mitten på trettitalet: det är de numerärt svaga generationerna från då som nu ger sin undertalighet till känna när de skall sätta egna barn till världen.

Alkoholkongress

Den stora alkoholkongressen i Stockholm i sommar föranledde ett stort intresse i pressen. En livlig jakt på nyheter i branschen var kännetecknande för såväl dagspress som TV och radio. Några sensationella vinster i form av nya metoder, överlägsna medikament eller nyskapade system har dock inte framkommit. I *Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning* skriver redaktören av "I dag":

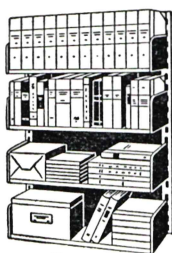
Människorna har en sagolik förmåga att utveckla sina laster i olika miljöer, under de mest växlande betingelser. Det var en förhastad slutsats att de skulle bli snälla och ordentliga för att de fick välfärdsanordningar och ett oräkneligt antal föreningar. Men detta betyder på intet sätt att miljö och betingelser är likgiltiga, endast att den mänskliga varelsens plågor är många. Det finns full samsättning för alla som vill bekämpa dem.

Vad föreningarna beträffar är de inte några levande organismer som gör gott alldeles på egen hand. Organiserad tomhet är fortfarande tomhet, och inte ens organiserad aktivitet bör man prisa förrän man vet aktivitetens ändamål. Om man inte alldeles missförstått saken har åtskilliga föreningar till syfte att organisera drickandet, och så går det som det går.

Kongressen visade bl. a. att "Aktiv ungdom dricker mer än passiv ungdom", att "Dansk ungdom dricker mer än svensk", att "Spritpåverkads personlighetstyp avgör hastigheten vid bilkörning", att det förekommer "En omedveten sadistisk önskan att se patienterna gå under", att

HYLLOR

praktiska
konstruktioner
för kontor
arkiv
bibliotek
butiker
laboratorier
privatinredn.

Sparrings

Stockholm Ö.
Försälj.-avd.: Karlavägen 89
Tel. 67 36 50 — 67 76 75

”USA-professor anser den svenska alkoholist-vården föredömlig”. Citaten utgör ett litet axplock bland de rubriker som förekom under den pågående kongressen om alkoholsjukdomarna och samhällsätgärdena däremot.

Svenska Dagbladet skriver i en ledande artikel:

Hithörande frågor har givetvis inte enbart sociala och medicinska aspekter. Det gäller också i högsta grad ekonomi. Särskilt på senare år har uppmärksamheten riktats på de väldiga ekonomiska förluster, som näringslivet i många länder gör på grund av spritmissbruk bland anställda. Sjukdom genom alkoholism eller överdriven konsumtion av starka drycker vållar frånvaro från arbetet, medför dåliga arbetsresultat eller leder till ökad olycksfallsfrekvens. Med bilismens starka expansion har onykterhet i trafiken blivit en verklig fara och medfört växande förluster av människoliv liksom betydande materiella skador. Att spriten betyder mycket för kriminaliteten är vidare en gammal erfarenhet med större aktualitet än någonsin. Minst hälften av de i Sveriges eller Förenta staternas fängelser intagna är mer eller mindre alkoholskadade — företeelsen är internationell och ingen har anledning att förhåva sig över andra.

Tidningen påminner om den utredning som framlades i slutet av 1959 om brottsligheten bland de unga.

Det konstaterades där att fylleriet är avgjort störst i de yngre åldersgrupperna, främst den mellan 18 och 29 år. Särskilt bekymmersam har emellertid utvecklingen varit för grupperna i de mellersta tonåren. Även om de absoluta siffrorna för fyllerifall i dessa åldrar är förhållandevis små, gäller det dock procentuellt sett stora ökningar under femtiotalets senare del. Över huvud taget blir i allt högre grad målet för institutioners, förenings- och myndigheters arbete mot alkoholmissbruk bland bå-

de unga och gamla att angripa det onda på ett så tidigt stadium som möjligt, genom förebyggande vård innan alkoholismen hunnit utvecklas till verklig sjukdom i medicinsk mening. Det är också väsentligt att vetenskapligt klarlägga vad som händer med den mänskliga organismen under stark påverkan av alkohol; här finns oklara frågor, vilkas lösning på många punkter främjas av internationellt samarbete.

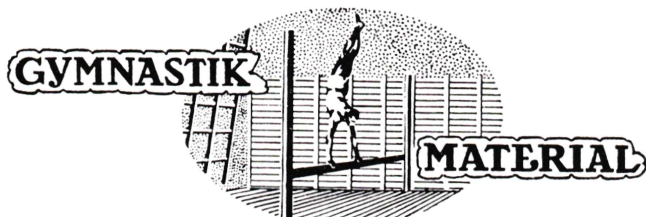
Stockholms-Tidningen, som reagerar emot en tanklös glorifiering av dryckessederna, konstaterar att den minskade alkoholkonsumtionen beror av en ytterligare minskning av icke-alkoholisters spritförtäring. Den i och för sig glädjande förskjutningen av alkoholkonsumtionen från stark-sprit till viner kan inte undanskymma det faktum att antalet alkoholister ökat. Tidningen fortsätter:

Speciellt beklagligt i sammanhanget är att ungdomen börjat att allt tidigare skaffa sig alkoholvanor. Det lämnar föga tröst i sammanhanget att ungdomen i Danmark enligt uppgift tydligen är än värre än den svenska.

Det kan visserligen sägas att alkoholen är ett ofarligare gift än morfin och andra narkotika. Först efter långvarigt missbruk inträder allvarliga sjukdomstillstånd och många kan uppenbarligen utan men fördrå ett måttligt spritmissbruk under hela sitt liv. Under kongressen framgick det rent av att spritdrickande experimentråttor fick ett längre liv än sina nyktrare kolleger, men människor är nu förvisso inga råttor.

I själva verket kan även måttlig alkoholkonsumtion få för samhället och individen allvarliga konsekvenser speciellt om det är fråga om sådant modifierat måttlighets-supande som tar sig uttryck i att vederbörande någon enstaka gång dricker för mycket. Det hävdades nämligen på kongressen att nästan samtliga våldsbrott begicks under alkoholens påverkan.

EKSTRANDS

(Grundad 1872)

inredde sin första gymnastiksal år 1878. 80 års erfarenhet garanterar Er den bästa materielen.

Vid behov av såväl frisk- som sjukgymnastikmateriel samt lekmateriel kontakta

Ekstrands Gymnastikmateriel AB

Tellusborgsvägen 96 HÄGERSTEN

Telefon, växel, Sthlm 45 26 55

Om sjukförsäkring

Det amerikanska presidentvalet åstadkommer en ej föraktlig publicitet även i vårt land. *Aftonbladet* skriver om nya sjukförsäkringsplaner i USA och omnämner därvid även vissa avancerade system i Europa, som långt överträffar de förslag som nu framlägges i presidentkampanjen. Tidningen nämner det engelska National Health Service såsom "Aneurin Bevens storverk", vilket knappast utgör en ärlig historieskrivning, och fortsätter:

På en del andra håll i Europa har däremot denna del av socialförsäkringen först nu blivit en politisk stridsfråga. Så är fallet i Österrike, där man som bäst är i färd med att utvidga och förbättra försäkringsprogrammet, och i Västtyskland, där Adenauers socialminister föreslagit något som verkar att vara en klar försämring.

Intressant nog förestår en bred framryckning på detta arbetsfält i USA, där man traditionellt motsatt sig "överstatliga" åtgärder i frågor om social trygghet. Men kort innan kongressen skildes för sommaren lade regeringen där fram ett förslag om sjukförsäkring i federal regi.

Enligt planen är den amerikanska sjukförsäkringen frivillig och skall av delstaterna förläggas till privata försäkringsbolag. Den enskildes självrisk är hög, nämligen 250 dollars jämte en femtedel av kostnaderna däröver. Resten erläggs av det allmänna.

Det är således ingalunda fråga om någon avancerad socialförsäkring, långt därifrån. Icke desto mindre kan förslaget betecknas som ett socialpolitiskt genombrott. Fältet ligger öppet för vidare frammarsch, ty det är republikanerna som har slagit bräsch och vilken utgång höstens presidentval än må få är det tydligt att planen kommer att fullföljas.

Socialdomstolar

Om förslaget till socialdomstolar skriver tidningen *Arbetet*:

Har det alltså dröjt länge innan vi fick ett kommittéförslag, borde fortsättningen i departementet och riksdagen kunna följa desto snabbare. Så värst svåra principiella frågor finns det nämligen inte att ta ställning till, även om kommittéledamöterna på en viktig punkt är oeniga.

Trots att vissa invändningar kan göras mot alternativet ifråga anser tidningen att domstolen helst bör vara inbyggd i länsstyrelsen med utnyttjande av länsstyrelsernas erfarenheter om socialvården och dess utveckling. Domstolarna som fristående organ kan befaras "i många fall stå främmande för socialvårdens speciella problematik", säger tidningen.

SOCIALMEDICINSK TIDSKRIFT

Redaktion och expedition: Villagatan 5, Stockholm Ö

Tel. 23 00 50 (växel). Postgiro 1179

Annonssavd.: Birger Jarlsgatan 117 A, Stockholm Va. Telefon 34 49 40

Redaktör och ansvarig utgivare: Dr Erik Husmark.

Redaktionssekreterare: Vakant.

Annonsschef: Redaktör G. Suneson.

Återgivande helt eller delvis av originalartiklar ur SMT utan angivande av källan förbjudes.

Prenumerationspris: helår kr. 20:—, halvår kr. 10:—. Studentprenumeration: helår kr. 10:—. Lösnummer kr. 2:50.

Tidskriften utkommer med 10 nummer per år (1 per mån. utom juli och aug.).

ANNONSPRISER:

Omslagets andra och fjärde sida Kr. 350:—
Helsida „ 300:—

Halvsida Kr. 175:—
Kvartsida „ 90:—
mm-pris 90 öre pr enkel spalt

Spalthöjd 210 mm
Spaltbredd 70 mm
Sidans bredd 150 mm
(2 spalter)